

P Przegląd

NUMER NA WIELKANOC

**Dlaczego ludzie
Polski Podziemnej budowali PRL**

Historia nie jest czarno-biała

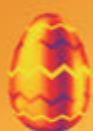

SKLEP TYGODNIKA PRZEGLĄD

ZAWSZE W ZASIĘGU RĘKI

Samotne święta? Spędź je z nami

W NASZYM SKLEPIE INTERNETOWYM SĄ:

PRENUMERATA ELEKTRONICZNA TYGODNIKA

MIESIĘCZNA	KWARTALNA	PÓŁROCZNA	ROCZNA

12,90 zł

39,90 zł

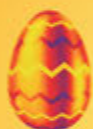
69,90 zł

119,90 zł

E-WYDANIA PRZEGLĄDU

aktualne i archiwalne numery tygodnika

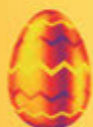
E-BOOKI

już od 14,90 zł

KSIĄŻKI

m.in. z cyklu Historia bez IPN

ZDANIE

elektroniczna wersja kwartalnika za 9 zł

WWW.SKLEP.TYGODNIKPRZEGLAD.PL

*Jeśli możesz, wesprzyj naszą działalność. Dodaj podczas składania zamówienia produkt **DAROWIZNA** lub **DAROWIZNA CYKLICZNA**.*

Za każdą pomoc serdecznie dziękujemy!

Henryk Domański

Kup książkę

Czytajmy Walickiego

Na święta mamy dla Czytelników jeszcze ekstraprezent. W ekspresowym tempie wydaliśmy książkę, która jest testamentem politycznym prof. Andrzeja Walickiego. Są w niej teksty tego giganta myśli, jednego z największych uczonych z przełomu XX i XXI w. A także człowieka bliskiego naszej redakcji i wielu naszym autorom. Był dla nas intelektualną busolą i autorytetem. Mogliśmy czerpać z jego wiedzy o historii Polski, o rosyjskiej filozofii i myśli społecznej. Świat, który opisywał, był wielowymiarowy i pluralistyczny. Jego analizy to szkoła mądrości i realizmu politycznego.

Jest więc oczywiste, że za nasz obowiązek uważamy utrwalanie i popularyzację dorobku naukowego tego wielkiego uczonego. W ciągu najbliższych miesięcy wydamy trzy tomy dzieł Walickiego. Zawartość pierwszego najlepiej opisuje jego tytuł „PRL i skok do neoliberalizmu. Jaruzelski. Solidarność. Zdrada elit”.

Nie wiem, czy ktoś wnikliwiej od Walickiego opisał nasze najnowsze dzieje. I fenomen Polski Ludowej. „Walicki pokazał, że nie można zbudować obiektywnej oceny PRL za pomocą mitologizacji zasług opozycji politycznej

*Naszym Czytelnikom
i Przyjaciółom
życzymy Świąt z dużą,
choć jeszcze zdalną,
dawką serdeczności
i bliskim kontaktem
z budzącą się przyrodą,
Pamiętajmy o samotnych,
wesprzyjmy ich życzliwą pomocą.
Zespół „Przeglądu”*

i autogloryfikacji kombatantów, którzy stworzyli wygodną dla siebie wersję historii” (prof. Bieliń).

Zawsze chętnie przytaczam bardzo trafną opinię prof. Łagowskiego: „Słuchając Walickiego, dowiadujemy się w ciągu godziny więcej, niż dałoby nam tygodniowe siedzenie w bibliotece”. Jestem pewien, że czytających jego teksty czekają zarówno doznania intelektualne, jak i spore emocje. Poglądy autora odbiegają od poprawności politycznej.

Polskie problemy bardzo absorbowały jego uwagę. A oceny poziomu całej dzisiejszej klasy politycznej miał bardzo krytyczne. Do głębi oburzał się na polski nacjonalizm i klerykalizm. Celnie i bezlitośnie obnażał fałszerstwa polityki historycznej IPN, kłamstwa na temat Polski Ludowej i osiągnięć milionów jej obywateli.

Agresywną rusofobię uważał za wielkie zagrożenie interesów narodowych i przyczynę marginalizacji Polski w Europie.

W kolejnych tomach będą równie ciekawe teksty prof. Walickiego. Szykuje się więc długa uczta intelektualna.

CYTATY

MAREK PIWOWSKI, reżyser

Film jest najszybciej starzejącą się dziedziną sztuki, nawet szybciej niż stara piosenka.
„Trybuna”

PROF. ANTONI DUDEK, politolog, historyk z UKSW

Tusk skończył się w polskiej polityce. Przy życiu podtrzymuje go propaganda PiS.
„Polska The Times”

BAKOWSKI

W NUMERZE

HISTORIA

- 8 Historia nigdy nie jest czarno-biała**
Dlaczego ludzie Polski Podziemnej budowali PRL

KRAJ

- 14 Plusy dodatnie i plusy ujemne**
Ranking ministrów spraw zagranicznych
- 20 Polska fascynująca, bo zwykła i przeciętna**
– rozmowa z Brianem Porterem-Szűcsem
- 23 Zabytki w ogniu**
Podpalenia w Zakopanem
- 26 W marszu dobrze się myśli**
Ekstremalna Droga Krzyżowa
- 30 Człowiek z ołtarza**
Niezwykłe życie Władysława Ślasyka
- 33 Wóz w wodzie**
Jak się uratować z tonącego auta
- 34 Staram się robić to, co potrafię najlepiej**
– rozmowa z prof. Henrykiem Skarżyńskim
- 38 Dlaczego nie staliśmy się Kuwejtem**
Energia zmarnowanych szans
- 56 Łowiectwo – zabójczy biznes**
– rozmowa z Adamem Zbyrytem

SYLWETKI

- 19 15 lat bez Lema**
Cztery lata felietonów

PRZEGLĄD ZWIĄZKOWY

- 40 Klin na warsztacie**
Im wyższe zarobki, tym niższa danina

ZAGRANICA

- 42 Pielgrzymi jeszcze poczekają**
Izrael zamknięty dla obcokrajowców
- 44 Pytania graniczne**
Frontex coraz bardziej krytykowany

KULTURA

- 46 W pandemii wszyscy tęsknimy za tym samym**
– rozmowa z Izabelą Chamczyk
- 49 Culturalia**
- 66 4. Wiosenna Aukcja Sztuki**

SPORT

- 50 Luksusowy kapitan biało-czerwonych**
Przypadki Roberta Lewandowskiego

OBSERWACJE

- 54 Dekalog, jak sobie radzić ze zmęczeniem pandemią**
- 58 Europejskie Drzewo Roku 2021**

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Czytajmy Walickiego
- 13 Jan Widacki**
Realna pandemia i pozorne państwo
- 29 Andrzej Romanowski**
Pan Matula
- 37 Roman Kurkiewicz**
Kto mu to powie, debile?
- 41 Tomasz Jastrun**
Krople i skała
- 53 Wojciech Kuczek**
Kultura niesforna

26
KRAJ

W MARSZU DOBRZE SIĘ MYŚLI

Ekstremalna Droga Krzyżowa

46
KULTURA

W PANDEMII WSZYSCY TĘSKNIMY ZA TYM SAMYM

– rozmowa z Izabelą Chamczyk

50
SPORT

LUKSUSOWY KAPITAN BIAŁO-CZERWONYCH

Przypadki Roberta Lewandowskiego

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

NA OKŁADCE: EUGENIUSZ KWIATKOWSKI, JAN RZEPECKI, JAN DOBRACZYŃSKI, LEOPOLD GLUCK, JAN ZACHWATOWICZ, ZBIGNIEW GERTYCH, JANUSZ ZABŁOCKI, ALEKSANDER GIEYSZTOR, JAN KAROL KOSTRZEWSKI, ANDRZEJ MUNK, STANISŁAW KULCZYŃSKI, EDMUND MĘCLEWSKI

FOT. DOMINIK KUJAWSKI (2), PAP (7) EAST NEWS (2), NAC (2)

[Kup książkę](#)

✉ Mocne metaforyczne wyrazy

Każdy użytkownik języka wie, że jeśli ktoś nazwie kogoś debilem, nie oznacza to kwalifikacji psychiatrycznej, tylko stwierdzenie uszczuplonej pod jakimś względem sprawności umysłowej, tak jak nazwanie kogoś pasożytem nie znaczy, że ten ktoś żywi się czymś ciałem. Co zaś do sprawności, to gdyby ktoś, będąc głową państwa, w rozmowie ze swoim partnerem o Unii Europejskiej żalił się, że coś to za Unia, skoro on nie może kupić normalnej żarówki z drucikiem (nawiasem mówiąc, w internecie mnóstwo jest takich ofert), to czy nie mogłoby powstać domniemanie o takim uszczupleniu?

Ktoś w Galicji nazwał Najjaśniejszego Pana „starą pierdołą” i powołany w procesie na rzeczoznawcę prof. Nitsch oświadczył, że to taki „sympatyczny pocziwy staruszek”, chroniąc w ten sposób oskarżonego przed więzieniem. W małżeństwach często padają wypowiedziane w irytacji słowa „ty debilu” i nie jest to zaproszeniem do rozwodu, tylko wezwaniem do opamiętania się.

Andrzej Lam

f Nauczyciel jak stacja benzynowa

Byłam nauczycielką przez 20 lat. Szanuję niektórych, wszyscy na szacunek niestety nie zasługują. Mam dwoje dzieci na zdalnym, w dwóch różnych szkołach. Od razu widać, jakie w której szkole jest podejście do ucznia, a nawet zatroskanego o dziecko rodzica. Potrafię zrozumieć wypalenie u każdej ze stron, lekceważenia nie akceptuję. *Aga*

Wszyscy jesteśmy w czarnej d... I dzieci, i nauczyciele. Choćby taka lekcja biologii. I nauczycielka, która jest młodą mamą. Lekcja na żywo. Do pokoju wchodzi małe dziecko pragnące mamy. Ona z 29 uczniami. Zakłopotana, zestresowana. A lekcja to tylko 30 minut. Strasznie ciężkie czasy nas dopadły. Niby nikt nie strzela, nie wybuchają granaty, a walczymy o każdy dzień. O każdy oddech, robiąc uniki przed załamaniem nerwowym czy depresją. Mój syn ma cudownych nauczycieli. Dużo można zarzucić i im, i nam, ale po co? *Ela*

„Mamy być ostoją dla uczniów, mamy wspierać. Zawsze dostępni, mili i profesjonalni”. A problemów każdy z nas ma sporo. Wystarczy odpowiedzieć nie takim tonem, nie tak, jak oczekuje druga strona (niejednokrotnie przy komputerze oprócz ucznia mamy szerszą widownię/słuchaczy) i telefon/Teams/Librus/dziennik płoną. *Krzysztof*

f Czy zmiana przepisów ochroni pieszych na pasach?

Żadne przepisy nie pomogą, dopóki pieszy nie będzie odpowiedzialnie wkraczał na pasy. Czyli po przemyśleniu sytuacji na drodze. Bo inaczej będą pogrzeby usatysfakcjonowanych słuszością swojej decyzji zabitych na pasach. Każdy pieszy powinien mieć obowiązek znajomości przepisów ruchu drogowego i umiejętności przewidywania. Jak równość, to równość. To samo dotyczy rowerzystów. *Ewa Gojawiarczyńska*

ZDJĘCIE TYGODNIA

Brakuje już karetek dla osób z dolegliwościami innymi niż wywołane przez covid. Do nagłych przypadków wysyłane są helikoptery LPR. Nz. lądowanie śmigłowca w alei Krakowskiej w Raszynie, dokąd kobieta z podejrzeniem udaru mózgu została dowieziona prywatnym samochodem. 25 marca.

Testament polityczny Andrzeja Walickiego

**Najciekawsza wykładnia
najnowszych dziejów
i fenomenu Polski Ludowej.
Totalitaryzm i antykomunizm,
Solidarność, stan wojenny
i Wojciech Jaruzelski.**

Andrzej czuł się zobowiązany do dokończenia pracy nad książką, którą traktował trochę jak postawienie kropki nad i w swoim dorobku publicystycznym oraz swój polityczny testament.

prof. Joanna Schiller-Walicka

Profesor pokazuje, że nie można zbudować obiektywnej oceny PRL za pomocą mitologizacji zasług opozycji politycznej i autogloryfikacji kombatanów, którzy stworzyli wygodną dla siebie wersję historii.

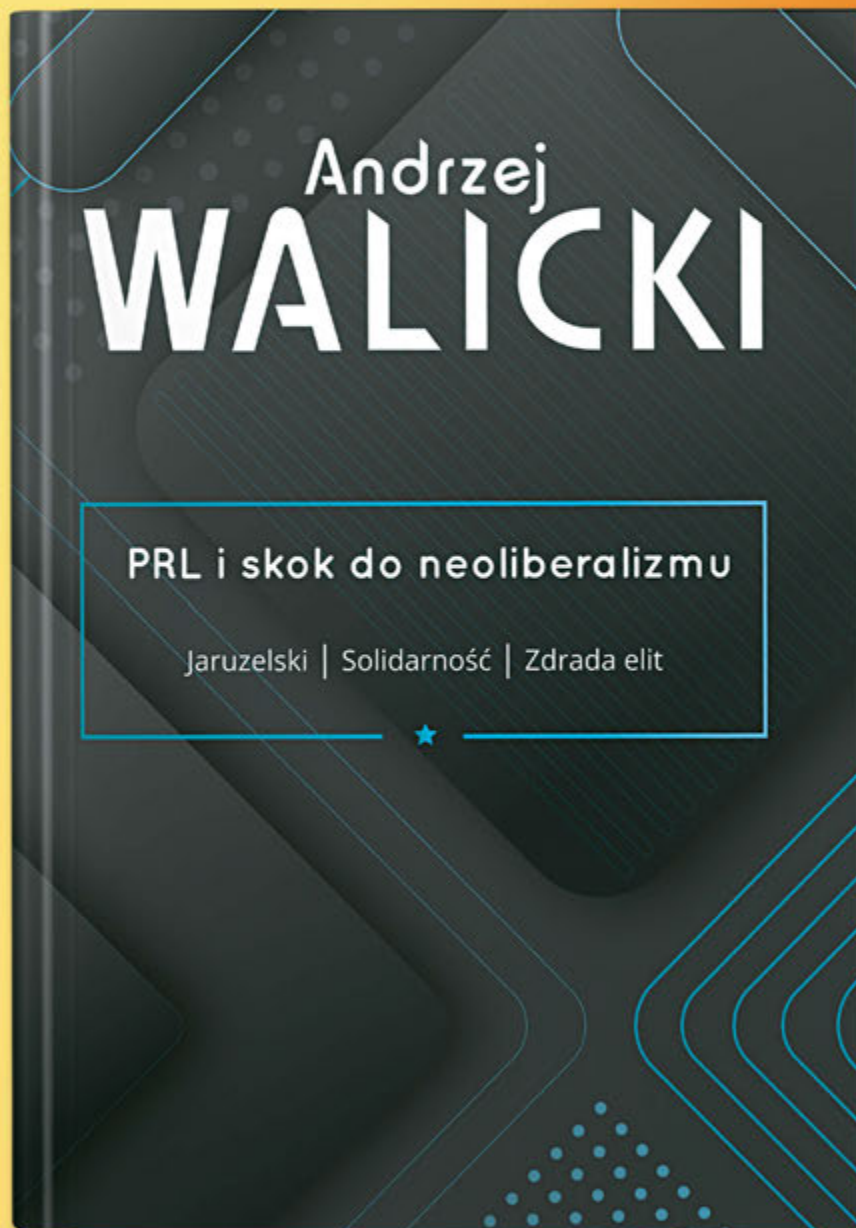
prof. Stanisław Bieliń

Wnikliwe, erudycyjne i krytyczne teksty jednego z największych polskich uczonych i intelektualistów przełomu XX i XXI w.

prof. Adam Chmielewski

I TOM

75 zł

www.sklep.tygodnikprzeglad.pl

Wpłaty 75 zł prosimy dokonywać na konto:
72 1090 2851 0000 0001 2023 9821 Fundacja Oratio Recta,
03-410 Warszawa, ul. Inżynierska 3 lok. 7. W cenę wliczony jest
koszt wysyłki nierejestrowanej Poczta Polska. Istnieje możliwość
wysyłki poleconej priorytetowej +10,00 zł, paczka w RUCH-u
+6,99 zł lub dostawa kurierem InPost +14,90 zł.

[Kup książkę](#)